

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalæ, 1644

Sect. 10. Quomodo Deus cognoscat futura libera conditionata, &
ſpecialim, vtrum cognoscantur in decretis diuinæ voluntatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

*Quid sit
presentia,
nisi scilicet
futurorum
quid autem
est futurum
Deo, qui
omnia su-
pergreditur
tempora?*

excedat. Et hb. de cognitione veræ vitæ, c. 31. *Nihil præteriti ei decedit, nihil futuri accedit: sed quicquid est, vel fuit, vel erit, totum sibi præsens adest.* Et Gregor. Mag. in illud Iob. 14. *Numerus mensuræ eius apud te est. Apud Deum, inquit, etiam labentia stant.* Propter quod Ioh. 20. Moral. c. 23. alias 24. ait, Deum nequaquam futurum prævidere, sed potius præsens videre, nimis quæ, ut dicitur Ecclesiastici 3. *Opera omnis carnis coram illo sunt à seculo, & in seculum.* Et ut ait S. Isidorus lib. 1. de summo bono cap. 8. *In Deo nec præteritum, nec futurum cernitur: sed omnia presentia in Deo discuntur, quia æternitate sua cuncta complectitur.*

Ad primum Respondeo sensum D. Augustini esse, quod Deo secundum suam æternitatem æquatur sumptam, quoad totam existentiam virtualem infinitam, quæ omnia tempora finita complectitur & excedit, res temporaneæ non sint futuræ tantum, sed purè & præcisè: sed præsentibus etiam sint pro aliqua parte virtuali illius infinite durationis, quæ illis coexistit. Itemque est sensus Isidori ultimo loco citati. Eodemque modo Gregorius 20. Moral. cap. 23. ait, Deum nihil futurum prævidere respectu totius æternitatis adæquatè sumptæ, & quod non sit aliquando illi præsens, atque ut tale videatur à Deo: adeoque nequaquam purè futurum prævidet; sed potius præsens, id est, aliquando sibi coexistens, videt. Alia loca Scripturæ & Patrum, citata in objectione, intelligi facile possunt de præsentia obiectiva, id est, in cognitione, cui omnia simul obijciuntur, & perpetuè in ea permanent. Alienum verò esse à mente Patrum dicere, creaturas fuisse realiter Deo præsentibus ab æterno in propria natura, patet ex illis ipsis qui citantur ab Aduersarijs.

August. Augustinus enim lib. 6. de Genesi ad litteram cap. 28. sic habet: *Res antequam fierent, erant & non erant. Erant in Dei scientia: non erant in propria natura.* Gregorius verò locis citatis ait, ideo res esse in æternitate, quia videntur, id est, dici esse obiectivè ab æterno, quia ab æterno obijciuntur diuinæ cognitioni. Et Isidorus cap. cit. Si semper, inquit, aliqua essent cum Deo tempora, non esset tempus, sed esset æternitas: nec mutarentur tempora, sed starent. Idem à sensu Scripturæ alienum esse patet ex locis cit. numero 62.

85. Patres non docent creaturas esse Deo præsentibus ab æterno.

86. Obijciunt tertio has rationes. Primum, Deus ab æterno habet intuitum cognitionem omnium futurorum contingentium: ergo sunt illi realiter presentia in æternitate: quia intuitio est cognitio rei presentis, prout præsens est secundum propriam existentiam. Secundò, vel duo successivè futura, puta Abraham & Moyses, coexistunt Deo in eodem nunc æternitatis, vel non. Si primum: ergo existunt quandiu est idem nunc æternitatis. Est autem illud quandiu Deus existit;

adeoque est ab æterno. Si secundum, ergo datur successio in æternitate, & futurum, ac præteritum. Alias plures congerit & soluit Hieronymus, Faustus ad quæst. 14. a. 13. dub. 8. numero 71. & sequentibus, quas puto leniores esse, aut ex dictis facilè solui posse.

Ad primum Respondeo negando consequentiam. Ad cuius probationem dico intuitionem esse cognitionem rei prout præsens est secundum propriam existentiam, clarè in seipsa perceptam, ut actu exhibitam & cognitioni obuersantem, pro eò tempore quò verè existit: quo pacto Dei cognitio fertur ab æterno in res temporaneas, intuentis illas ut existentes pro eo tempore quo actu sunt. Sed non sicut intuitio est æterna: sic & rerum temporanearum existentia æterna est.

Ad secundum Respondeo Abraham & Moysen coexistere Deo in eodem nunc æternitatis, non adæquatè sumpto secundum totam virtualem amplitudinem, quæ diffunditur infinite, & æquivaleret infinitis temporibus: sed inadæquatè secundum aliquam veluti partem virtualem illius amplitudinis. Sicut autem æternitas complectitur virtualiter & æquivalenter in sua simplicitate omnia tempora, præsens, præteritum, & futurum: ita sicut formali & intrinsecè successione, apta est respondere modò Abraham nunc existenti, postea Moysi post futuro, & alijs succedentibus. Quemadmodum per immensitatem, quæ est æquè simplex & indivisibilis realiter, respondet intimè Angelis & Beatis in cælo, hominibus in terra, dæmonibus in inferis, & alijs quibusque rebus in proprijs locis. Nego itaque dari propterea successione, & futurum, ac præteritum, in ipsa æternitate. Sed solum datur idem nunc indistinctibile æternitatis, quod quia semper permanet, aptum est respondere rebus omnibus successivè existentibus, modò Abraham, modò Moysi, & alijs deinceps: ut rupes eadem immota respondet fluminis partibus successivè labentibus, & rupem alluentibus.

87. Quo modo creature existant Deo in nunc æternitatis?

SECTIO X.

Quomodo Deus cognoscat futura libera conditionata: & speciatim utrum cognoscantur in decretis diuinæ voluntatis?

88. Hucusque de futuris abs-

de hypothesicis dicendum est Deum similiter ea cognoscere in seipsis immediatè, eo ipso quòd futura essent, si tantis conditio poneretur; quòdque altera pars contradictionis est vera; Si Petrus v. g. poneretur in his circumstantijs, peccaret vel non peccaret; & hæc esse ex parte obiecti

rationem primam sufficientem, & generalem, propter quam Deus huiusmodi futura cognoscit, per infinitam intelligentiam suam, quae tanta est, ut attingat perfectissimè quicquid est cognoscibile. Probat, quia primò eadem rationes quibus id demonstravimus de absolutè futuris, idem convincunt de futuris conditionatè. Et argumenta quibus reiecit ut insufficientes, & non primas, vel generales, rationes praescientiae divinae de contingentibus absolutè futuris, causas creatas eorundem futurorum, ideas divinas, decreta Dei, & existentiam seu praesentiam realem futurorum ab aeterno. Quae valent ad haec omnia reicienda respectu conditionatè futurorum. Imò postremum evidentiùs liquet de futuris tantum conditionatè. Quomodo enim fuerunt Deo realiter praesentia ab aeterno, ea quae nunquam fuerunt, neque sunt, neque erunt, sed tantum essent si poneretur conditio quae non ponetur?

89. Secundò, quod attinet speciatim ad decreta divinae voluntatis, ad quae recurrunt Thomistae aliqui, postquam coacti sunt scientiam conditionatam admittere. Aiunt enim Deum illa cognoscere, sed non nisi in decreto actu existente ab aeterno, quo statuit causas creatas liberas praedeterminare ad hunc effectum si poneretur conditio, quae tamen non ponetur: ex. grat. praedeterminare Tyrios & Sidonios ad poenitentiam, si apud ipsos edita fuissent à Christo miracula, quae alibi sine fructu patrauit. Contra hoc, inquam, tria oppono. Primum est, hanc sententiam ponere in Deo decreta repugnantia libertati creaturarum, & bonitati ac sapientiae divinae. Repugnat enim libertati ponere aliquid omnino antecedens ad eius usum, seque tenens ex parte causae, quo posito causa non potest non operari. Tale autem est huiusmodi decretum in sententia Aduersariorum: ergo tale decretum repugnat libertati creaturarum. Maior liquet ex definitione causae liberae, quae talis esse debet, ut postis omnibus ad agendum praerequisitis, possit operari & non operari pro libito. Minor probatur, quia tale decretum à Deo solo est, & non supponit usum libertatis creaturae, neque iam actu positum, neque praescitum: sed est causa cur talis actus foret posita tali conditione, puta Christi praedicatione apud Tyrios, foret, inquam, tam necessariò & infallibiliter, quam est necessarium & infallibile scientiam Dei esse veram, quippe quae deo decreto fundatur: adeoque necessariò physica & metaphysica necessitate, quae manifestè repugnat libertati. Causa enim quae ita praedeterminatur ad agendum, ut non possit non agere; non agit liberè, quia agere liberè, & agere necessariò, seu non posse non agere, sunt incompatibilia respectu eiusdem.

90. Item repugnat bonitati divinae, dicere Deum praedeterminare modo supra dicto voluntates creatas ad actus malos: hoc enim est

facere Deum authorem omnium scelerum & flagitiorum, ut alibi ostendimus. At hoc sequitur ex sententia Aduersariorum. Quia inter actus futuros conditionatè, plurimi sunt flagitiosi & pessimi, quos Deus, aequè ac alios, cognoscit certò & infallibiliter. Non cognoscit autem, ut volunt Aduersarij, nisi quia decrevit creatas voluntates praedeterminare ad huiusmodi actus, si ponerentur occasiones quae non ponentur. Quare loquendo coherentè, asserere debent Deum ab aeterno decrevisse praedeterminare omnes voluntates creatas & creabiles, non modò ad ea scelera quae reipsa sunt aliquando: sed & ad omnia quae fierent positis quibuscunque occasionibus & conditionibus possibilibus. Quo nihil puto dici posse magis alienum à Dei bonitate.

91. Vltèrius repugnant multipliciter sapientiae divinae huiusmodi decreta. Nam cum creatura libera, postis omnino iisdem circumstantiis agant opposita, vel agerent conditionatè: tum quae libet seorsim, ob naturalem inconstantiam, coniunctam libertati agendi ut volunt: tum etiam duersè, ita ut vna velit, id quod non vult altera: aut vna velle, id quod altera nolle: sequitur totam hanc inconstantiam moralem esse in Deum refundendam ut illius auctorem, qui postis iisdem omnino circumstantiis praedeterminat eandem voluntatem modò ad vnum, modò ad aliud oppositum: aut vnam voluntatem ad vnum, aliam ad oppositum. Quae admodum autem repugnat sapientiae, & constantiae morali, velle opposita in eadem circumstantiis, sine accessu nouae cognitionis: ita & consulere alteri opposita, & multò magis eum praedeterminare ad opposita. Item cum multa creatura valde insipienter agant reipsa, & agerent positis quibuscunque occasionibus: ex. gr. si musca in calicem Petri sacrificantis inuolaret, ipse fieret Harecticus: nonominus repugnat Dei sapientiae decretum praedeterminans ad huiusmodi actus ex tam leui occasione, quam repugnat sapientiae humanae creatam voluntatem elicere hos actus ex eadem occasione. Imò tota insipientia in Deum physicè praedeterminantem, & necessitantem creaturam reijcienda erit. Creatura enim non potest agere aliud, quam id ad quod praedeterminatur Dei decreto.

92. Vltèrius repugnant sapientiae divinae decreta inutilia, superflua, & sibi ipsis aduersa, atque plena inconstantia. Talia verò sunt multa Dei decreta, iuxta sententiam Aduersariorum. Quod sic probò. Quando quis decernit aliquid sub conditione à se solo pendente, & simul decernit non ponere illam conditionem: tale decretum est vanum & superfluum: perinde enim est, ac si non esset, & ex vi sua relinquat omnia in eodem statu in quo erant ante decretum. Ut si quis dicat, Decerno dare tibi meam hereditatem si volueris: & simul decernit nunquam velle. Tale decretum est inutile & superfluum: ac

Decreta illa circa actus malos repugnant Dei bonitati.

91. Repugnant Dei sapientiae & constantiae.

92.

si promittat dare suam hereditatem sub eadem conditione eodem modo nolita, talis promissio est manifeste nulla, & promissarium relinquit in eodem statu in quo antea erat. At qui per Adversarios Deus habet multa decreta sub conditione à se solo pendente, quam statuit nunquam ponere: vt v. g. prædeterminandi Tyrios ad conversionem, si Christum ad illos mitteret, quem statuit nunquam mittere: pendebar autem à Deo solo vt mitteret, vel non mitteret. Item talia decreta sibiipsis aduersentur. Nam quemadmodum ille nō vult sincerè dare alteri suam hereditatem, qui vult eam dare sub conditione à se solo pendente, quam conditionem omnino posset facillè ponere; & quam ponere, minus beneficium esset, quàm dare hereditatem; & tamen non vult eam ponere, sed firmiter & irrevocabiliter statuit nunquam ponere: hoc enim statutum aduersatur priori voluntati, & non compatitur eius sinceritatem: ita repugnat sinceritati affectus diuini erga salutem Tyriorum per miracula Christi, decernere eos saluare per huiusmodi miracula, quæ facillè poterat illis exhibere, Christum ad eos mittendo, æquè ac ad ciuitates alias permultas; idque minus beneficium esset, quam eos physicè prædeterminare ad conversionem: & tamen nolle ponere illam conditionem à se solo pendente cum tota eius efficacia, id est, cum prædeterminatione ad conversionem, secundum illam conditionem, si poneretur. Similiter si Deus decreuit ab æterno prædeterminare Ceilanos ad Dauidem Sauli tradendum, si Dauid Ceilam remansisset; & tamen decreuit illum admonere, & prædeterminare vt fugeret, sicut reipsa fugit: fuit in Deo inconstantia, qualis illius, qui ex mero beneplacito alteri tenderet infidias in via: & simul vellet impedire efficaciter ne illac transiret: vel qui alteri venenum pararet, & simul vellet omnino impedire ne biberet. Quod est alteri parare malum, ac simul vellet illum malo eripere. Quæ inconstantia & dissonantia voluntatum, ne quidem in hominem mediocriter prudentem, & serid agentem, cadere potest.

93
Sententia
contraria
repugnat
Scripturæ
& Patribus.

Oppositio secundò, sententiam Adversariorum alienam esse à mente Scripturæ & SS. Patrum de scientia conditionata loquentium. Nam iuxta Adversarios exprobratio illa Christi Matth. 11. *Si in Tyro & Sidone, &c. fundata erat in Dei præscientia; & præscientia fundata erat in decreto quod Deus ab æterno habuerat prædeterminandi Tyrios & Sidonios ad conversionem, si Christus illis predicasset. At hoc reddit exprobrationem Christi vanam & iniustam: poterant enim iure respondere Corozanæ, quibus sic exprobrabat: Si Tyrij & Saronij non fuisset prædeterminati ex vi talis decreti, non fuissent conuersi. Quid ergo conquereris & exprobras nos non fuisse conuersos in his circumstantiis antecedentibus, in quibus fuisset antecedenter impossibile conuerti Tyrios, & alios quos-*

cunque? Item cum dicitur Sapientia 4. *Raprus est ne malitia mutaret intellectum eius: non fuisset id referendum (sicut refertur à D. Augustino in lib. de corrupt. & gratia cap. 8. Augusti sub finem) ad pericula huius vitæ, propter quæ Deus præuidebat fore vt iustus ille laboreretur, si diutius viueret: sed ad decretum Dei prædeterminandi ad lapsum; dicendūq; Augustino fuisset, raptum illum esse, ne ad eam ætatem veniret, in qua Deus decreuerat illum prædeterminare ad lapsum. In quo rursus esset vitium inconstantiæ, quod supra notauimus: qualis esset illius qui ex mero suo beneplacito pararet alteri venenum: & simul ei pararet remedium præueniens venenum. Sic enim Deus voluisset prædeterminare ad lapsum & præparare ruina decreto antecedenti: simulque voluisset præparare remedium mortis præueniens lapsum. Cumque facile posset non decernere prædeterminare ad lapsum, nimis violento remedio, nempe morte immatura, præuenire malum, quod simplici negatione prædeterminationis amoliri poterat.*

Rursus Patres interrogati ab Ethnicis cur Deus præsciens Angelos, & primos Parentes, lapsuros in peccatum si crearentur, eos tamen creauerit? tantum respondent, non debuisset præscientiam impedire quo minus illis beneficeret eos creando, & magnis beneficiis naturæ & gratiæ ornando, ac viliusque multum & magnis instruendo, quibus si vti voluissent, poterant non peccare. Ergo Patres non agnoscunt decreta illa conficta ab Adversariis. Tum quia illis positus, & antecedentes se habentibus, falsum est Angelos & primos parentes potuisse non peccare: neque enim possunt facere contra Guinam prædeterminationem: tum etiam quia si existimassent præscientiam Dei de peccatis Angelorum & hominum, fundatam esse in tali decreto, non fuissent difficultati propositæ ab infidelibus. Maior enim & insolubilis difficultas restabat, quomodo Deus iuste, aut conuenienter suæ sapientiæ, & bonitati, potuerit decernere ex suo mero beneplacito, id est, nulla data occasione ex parte creaturæ, prædeterminare Angelos & homines ad peccandum, si eos crearet; & habere præscientiam fundatam in tali decreto: & hoc decretum executioni tradere per creationem Angelorum & hominum: & nihilominus peccata eadem, ad quæ physicè prædeterminat, seferè prohibere, grauissimisque & æternis poenis vlcersc. Hoc verò neque Patres exponunt, neque vllus hominum potest reddere verisimile: quia evidenter à veritate, & à Dei bonitate, sapientiæque, & iustitia alienum est.

Oppositio tertio, sententiam Adversariorum carere solido fundamento: & diuinando multa fingere. Nam fundamentum eorum est, nullum actum liberum esse posse, nisi à causa prædeterminata: & nullum actum liberum præsciri posse certò & infallibiliter, nisi in causa prædeterminata, vel in aliquo periculo.

eam prædeterminante: quia alioqui non haberet neque in seipso, neque in causa indifferenti, determinatam veritatem & cognoscibilitatem. Verum, ut alibi ostendimus, quicquid absolute futurum est, est cognoscibile esse futurum; quia est verè futurum. Et quicquid futurum est hypotheticè, est æquè cognoscibile, eo ipso quòd hypotheticè futurum est; quia est verè futurum posita tali conditione. Quicquid autem est liberè futurum absolute, aut esset futurum liberè in aliqua hypothesi; non est futurum, aut esset, à causa physicè prædeterminata, & præcæsitata ad agendum: hæc enim prædeterminatio repugnat vsui libertatis: sed à causa seipsam determinante, & agente pro libito id quod vult, ac potente oppositum si vellet.

96 Diuinan verò, vel potius gratis conuincunt Deum decreuisse prædeterminare Tyrios ad conuersionem, si Christus eis prædicaret: & non prædeterminasse ut Christus eis prædicaret, æquè ac Iudæis: sed potius prædeterminasse oppositum, hoc est, decreuisse illis dare maius beneficium, & noluisse dare minus à se solo pendens, sine quo tamen maius dare noluit. Voluisse illis finem, & noluisse medium antecedenter necessarium à se solo dependens. Sicut gratis fingunt ex opposito, Deum prædeterminasse ut Christus Iudæis prædicaret, eo scilicet sine si conuertentur: & tamen prædeterminasse illos efficaciter ut non conuertentur. Quod est summam incongruantiam, & pugnam voluntatum Deo tribuere. Item gratis fingunt Deum voluisse Ceilias prædeterminare ad tradendum Dauidem, si Ceilæ mansissent, quod sine peccato facere non poterant: cum tamen nollet efficaciter Dauidem tradi, possetque facilius sine cuiusquam peccato prædecreto, Dauidem huic periculo eripere, abstinendo solum à tali decreto & prædeterminatione, à se solo pendente. Gratis etiam fingunt Deum prædeterminasse per æterna sua decreta quicquid tum ipse, tum quælibet voluntates creatæ, & creabiles, vellet in quacunque hypothesi possibili: quod tamen debent Aduersarij asserere: quia Deus nouit quicquid tum ipse, tum alij vellet in quacunque hypothesi: & iuxta Aduersarios non id nouit nisi in decreto actu existente ab æterno, quo determinauit quicquid ipse vellet, & quicquid creatæ voluntates vellet in quacunque hypothesi. Quòd autem gratis id fingatur; probo, quia cum Dei decreta sint plane ipsi libera, potueritque ea non habere: non est dicendus habuisse, nisi vel ex reuelatione, vel ex effectis certò, aut saltem probabiliter innotescat. Ex effectis autem non innotescit, si vlla decreta conditionata, pendentia à conditione à solo Deo pendenda, quam non ponere decreuerit: quia huiusmodi decreta nullam habent effectum, defectu conditionis sine qua manent suspensa, & inoperantur. Ex reuelatione autem habemus quidem Deum habere multa decreta conditionata, tum pertinentia ad prouidentiam

tiam generalem, & fundata in generalibus propositionibus, aut promissionibus à Deo reuelatis: ut saluandi Iudam, si in gratia decessisset; iustificandi Pharaonem, si penitentiam egisset: tum etiam pertinentia ad prouidentiam particularem, ut mittendi duodecim Legiones Angelorum ad Christum Iudæis eripiendum, si Christus Patrem hoc rogasset, Matth. 26. vers. 53, delendi Syrios vsque ad consummationem, si Ioas septem terram percussisset, 4. Regum 13. liberandi à morte violenta Sedeciam, si ad Principes Regis Babylonis exiisset, Ierem. 38. vers. 17. Sed considerandum est in omnibus huiusmodi decretis conditionatis à Deo reuelatis, requiri aliquam conditionem pendente à creaturis, cuius defectu decretum non operatur. Nusquam verò reuelatum est Deum habere decreta affecta conditione à se solo pendente, quam decreuerit nunquam ponere. Non est etiam reuelatum an Deus decreuerit quomodo mundum alium regeret, si illum crearet, & quem statuit omnino non creare. Neque pertinuit ad eius sapientiam & prouidentiam id decernere. Est enim inutile, & otiosum, ac superfluum, decernere quomodo regeret mundum; quem constituit nunquam crearet, cum tamen ab ipso solo pendeat eum creare, vel non creare; quia tale decretum ad mundi illius regimen non potest esse vtile.

Dices Deum scire quicquid futurum esset in quacunque hypothesi: & non posse scire, nisi vi talium decretorum: ergo à posteriori habemus iudicium sufficiens quo nobis innotescant illa decreta. Secundò, Deus non potest ignorare quicquid futurum esset in quacunque hypothesi. Ergo non potuit non decernere quicquid fieret in quacunque hypothesi. Hoc enim tam pertinet ad perfectionem voluntatis diuinæ, quam illud ad perfectionem intellectus diuini. Tertio, si ante omne decretum diuinæ voluntatis, & independentem ab illo, esset verum, Petrum peccaturum, v. gr. si poneretur in his circumstantiis: sequeretur aliquam veritatem creatam & contingentem, esse independentem à Dei voluntate. Consequens est absurdum: ergo & antecedens.

97 Ad primum Respondeo peti principium, cum dicitur Deum non posse præscire futura conditionata, nisi vi decretorum prædeterminantium. Antea verò ostendimus posse cognosci immediate in seipsis, eo ipso quòd verè futura essent, si conditio poneretur: vel, quo eodem redit, posse cognosci in causa ut liberè se determinatura, siue in vsu libero causæ se determinaturæ, posita conditione.

98 Ad secundum; Nego consequentiam cum eius probatione. Omnino enim pertinet ad perfectionem intellectus diuini scire quicquid est scibile: essetque Deus imperfectus, si esset ignarus aliquius veritatis: atque posita obiecti scibilitate, Deus illud necessario scit. At verò posita obiecti eligibilitate, non

est necesse vt Deus decernat illud eligere: neque propterea est imperfectus, si non decernat creare creaturas, vel modum eas regendi si eas crearet, posito quod statuerit nunquam creare; quodque tale decretum sit futurum otiosum & inutile respectu talium creaturarum nunquam producendarum ex mero Dei beneplacito. Denique Deus necessarium scit quicquid est scibile, ex hypothesi quod est scibile; sed non decernit necessarium quicquid potest decerni.

Veritates
conditionate
non
sunt inde-
pendentes
à Dei vo-
luntate.

Ad tertium: Nego sequelam maioris propositionis. Quamuis enim dentur plurimæ veritates create, independentes à Dei decreto prædeterminante (quod decretum repugnat causis liberis) non sequitur dari illam veritatem creatam siue absolutam, siue conditionatam, independentem à Dei voluntate. Semper enim in huiusmodi verita-

tibus subintelligitur, & includitur ex parte obiecti, Dei voluntas ponens causas creatas in esse, & in talibus circumstantiis, absolute aut conditionate, & concursura cum illis ad operandum, vel permissura vt tali modo operentur. Ex gr. quando dicitur, si Christus Tyriis prædicasset, egissent penitentiam: sensus est, si Deus Christum ad Tyrios misisset, & cum Christo ad illuc eundum & prædicandum Tyriis concurrisset, iuissetque Tyrios ad agendum penitentiam, tum auxiliis præuenientibus, tum etiam concomitantibus & concurrentibus, vt conuerterentur; egissent penitentiam. Et cum dicitur, si Petrus poneretur in tali occasione, peccaret: sensus est: si Deus Petrum crearet, & illi talem occasionem offerret, vel offerri permitteret, fineretque eum vt sua libertate, non deficiendo muneri causæ primæ; Petrus peccaret.

DISPUTATIO DVODECIMA

Quid, & qualis, & quotuplex sit scientia Dei?

- Sectio I. De natura, & proprietatibus scientiæ diuinæ.
Sectio II. An ratione distinguatur in Deo præscientia futurorum, visio presentium, & memoria præteritorum?
Sectio III. Quotuplex sit scientia Dei? seu de variis eius diuisionibus.
Sectio IV. De Ideis diuinis.
Sectio V. Refutatur quadam opinio contraria.
Sectio VI. Respondetur aliis Aduersariorum argumentis.
Sectio VII. Vtrum scientia visionis sit causa rerum?
Sectio VIII. Probatur amplius vera sententia.
Sectio IX. Soluuntur argumenta contraria sententiæ.

MA TERIAM huius Disputationis tradit Sanctus Doctor artic. 4. 7. 8. 15 & 16. quæstionis 14. & tota quæst. 15. Ac primo loco docet scientiam diuinam non distingui realiter ab ipsa Dei substantia: quia in Deo, actu simplicissimo, nullo est forma, quæ sit aliud quàm suum esse. Vnde sicut ipsa eius substantia est illi species intelligibilis: ita ipsum eius intelligere est eius esse, & eius esse. Secundo, scientiam Dei nullo modo discursiuam esse; quia simplicissima omnia perfecte intelligit, vnico actu realiter, & simplici, atque æterno. Quare non est in Deo multitudo cognitionum, quarum vna succedat alteri, vel sit illius causa. Tertio, scientiam Dei esse causam rerum, adiuuata voluntate.